

Latvijas Atklātā lingvistikas olimpiāde 2020/2021, otrā kārtā, 2021. gada 12. jūnijā

Atcerieties!

Nepārrakstiet uzdevumu nosacījumus vai vāres! Lai ietaupītu Jūsu laiku, neaprakstiet soli pa solim risinājuma gaitu tur, kur ir prasīts paskaidrot Jūsu risinājumu. Tā vietā izklāstiet savus novērojumus!

Sliktāk: "Izpētot 17. un 23. teikumu, var pamanīt, ka abos izmantots priedēklis x- ..."

Labāk: "Valodā N ar priedēkli x- apzīmē daudzskaitli."

Pievērsiet uzmanību detaļām! Tām mēdz būt svarīga loma. Lai veicas!

1. uzdevums (15 punkti). Doti vārdi un vārdkopas vabe¹ valodā un to tulkojumi jauktā secībā:

omal	kakls
omal iūm	durvis
omal xiūl	strops
ombeay iūm	pēda
ombeay quiec	koka vainags
ombiūm cūn	cimds
ombiūm owixeran	junts
onic	knābis
onic owixeran	lapa
op oleajaran	virсотne
op xiūl	plaukstas locītava

1. jautājums. Noskaidrojiet pareizās atbilstības! (5 punkti)

2. jautājums. Pārtulkojiet sekojošos vārdus un vārdkopas latviešu valodā: (5 punkti)

cūn ombiūm quiec onic oleajaran op owixeran xiūl

3. jautājums. Pārtulkojiet sekojošos vārdus uave valodā! Ja kādu(-s) no šiem vārdiem var pārtulkot divos veidos, pierakstiet abus tulkojumus un paskaidrojiet atšķirību starp tiem. (5 punkti)

māja kāja putns mute

¹Vabe ir izolēta valoda, kurai nav saikņu ar citām valodām vai valodu saimēm. Vabe valodā runā ap 18 tūkst. vabe tautas cilvēku Meksikas dienvidos.

ū — īpaša vabe valodas skaņa.

2. uzdevums (15 punkti). Doti skaitļa vārdi toholabalu² valodā un to pieraksti:

1	June
10	lajune
11	juluche
12	lajchawe
13	
14	chanlajune
15	
16	
17	juklajune
18	waxaklajune
19	
20	jun tajbe
30	slajunil chab' winike'
39	jun tajbe sok b'alunlajune
40	chab' winike'
42	
45	chab' winike' sok jo'e
50	slajunil ox winike'
69	
70	
74	
100	jo' winike'
276	oxlajun winike' sok waklajune
400	jun xa'ne
500	sjo' winike' chab' xa'ne
1000	
1500	
2000	jo' xa'ne

1. jautājums. Aizpildiet tukšās vietas! (10 punkti)

2. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (5 punkti)

²Toholabalu valoda pieder pie maiju valodu saimes. Tajā runā ap 70 tūkst. cilvēku Čjapas štatā Meksikas dienvidos.

3. uzdevums (15 punkti). Doti teikumi baoņu³ valodā vienkāršotā pierakstā un to tulkojumi latviešu valodā:

1. **tamo lawa mula maba jaksane tcolagagewa**
Neizskatīgi lēni šamaņi satiks skaistu ārstu.
2. **tamotamo muzi jaksā more tchexanne cuanketco**
Skaists ļoti lēns kaķis izvēlas baltu zirgu.
3. **mex hkamthila tamo tchexan muzi thargongulane wagatco**
Tievi karavīri mazgā dažus rēnus lēnus baltus kaķus.
4. **kordon ca more thargon mu mex underne tcolagatcolagatce**
Rēns ātrs labs zirgs ilgi satika garu neizskatīgu karavīru.
5. **cazela xapa cagulane cuanketce**
Bērni izvēlējās dažus labus suņus.
6. **tcamagula xara ga thargonthargonne wagatco**
Daži pavāri mazgā ļoti rēnu melnu lapsu.
7. **tchexan ga kordongula lawalane dzagetce**
Dažas ātras baltas lapsas meklēja šamaņus.
8. **caze kordonla xara muzi mulane tcolagatce**
Ātri bērni satika neizskatīgus melnus kaķus.
9. **ca lawa jaksā under caze hkamthigulane wagagewa**
Skaists labs šamanis mazgās dažus tievus garus bērnus.

1. jautājums. Pārtulkojiet latviešu valodā! (3 punkti)

10. **kordonkordon xara more under lawagulane dzagetco**
11. **ca mex tamogula cazene cuankegewa**
12. **hkamthi tcama mula ca muzi thargonne wagawagatce**

2. jautājums. Pārtulkojiet baoņu valodā: (8 punkti)

13. Ātri šamaņi izvēlējās dažus zirgus.
14. Daži ārsti mazgās ļoti skaistus ātrus karavīrus.
15. Balti suņi satiek lēnu garu neizskatīgu pavāru.
16. Rēns lēns bērns ilgi meklēs labas lapsas.

3. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (4 punkti)

³Baoņu valoda pieder pie mongoļu valodu saimes. Tajā runā daži tūkstoši cilvēku Ķīnas ziemeļrietumu daļā.

4. **uzdevums (20 punkti).** Dotas vārdkopas apatani⁴ valodā vienkāršotā pierakstā un to tulkojumi latviešu valodā:

1.	ude peṇe	1 māja
2.	motili pupe	4 pudeles
3.	jojo pyernye	2 mušas
4.	tabu soye	1 čūska
5.	tami sonye	2 zāles stiebriņi
6.	xeta taye	1 papīra lapa
7.	alyi lyiro	liela cūka
8.	tari bere	1 kreklis
9.	aki kipinye	8 suņi
10.	talo bare	1 šķīvis
11.	hompulye benyo	maza sega
12.	putu puro	liels kalns
13.	emo pyernye	2 rīsa graudi
14.	tiko bape	4 rūpijas ⁵
15.	yanī taro	plata lapa
16.	papu pue	1 ola
17.	tabu sonyo	_____
18.	tero _____	8 čili pipari ⁶
19.	ilyo _____	2 zobeni
20.	taru _____	1 skudra
21.	abi _____	2 bikšu pāri
22.	pīlo _____	liels mēness
23.	_____	mazs suns
24.	paro _____	4 vistas

1. **jautājums.** Aizpildiet tukšās vietas! (14 punkti)

2. **jautājums.** Paskaidrojiet vienu (jebkuru pēc jūsu izvēles) no jūsu atbildēm no 18.-22. rindām. Pārējām atbildēm paskaidrojums nav nepieciešams. (6 punkti)

⁴Apatani valoda pieder pie sino-tibetiešu valodu saimes tani grupas. Tajā runā ap 44 tūkst. cilvēku (apatani tauta), kuri dzīvo Indijas ziemeļrietumu daļā.

⁵Rūpija: sākotnēji — Indijā lietotā sudraba monēta.

⁶Čili pipari, kas ir raksturīgi Indijas ziemeļiem:

(Wikimedia Commons)

5. uzdevums (20 punkti). Doti darbības vārdi ziemeļsāmu⁷ valodā trijās formās: nenoteiksme, tagadne (1. un 3. persona) un to tulkojumi:

<i>Nenoteiksme</i>	<i>1. persona</i>	<i>3. persona</i>	<i>Tulkojums</i>
vuordit	vuorddán	vuordá	<i>gaidīt</i>
ráhkistit	ráhkistan	ráhkista	<i>mīlēt</i>
vástidit	vástidan	vástida	<i>atbildēt</i>
álgit	álggán	álgá	<i>sākt</i>
oaidnit	oainnán	oaidná	<i>redzēt</i>
fitnat	finan	fitná	<i>apciemot</i>
guldalit	guldalan	guldala	<i>klausīties</i>
gáidat	gáiddan	gáidá	<i>pazust</i>
čaibmat	čaimman	čaibmá	<i>smieties</i>
ipmirdit	ipmirdan	ipmirda	<i>saprast</i>
lassánit	lassánan	lassána	<i>palielināt</i>
doidit	doiddán	doidá	<i>noskalot</i>
čákŋat	čáŋjan	čákŋjá	<i>rāpt</i>
gáskit	gáskkán	gáská	<i>kost</i>
bargat	[1]	bargá	<i>strādāt</i>
[2]	einnostan	[3]	<i>paredzēt</i>
vizardit	[4]	vizarda	<i>čivināt</i>
japmit	[5]	[6]	<i>mirt</i>
[7]	anán	[8]	<i>izmantot</i>
oastit	[9]	[10]	<i>pirkt</i>
[11]	vuoiŋŋan	[12]	<i>elpot</i>

1. jautājums. Aizpildiet tukšās vietas! (12 punkti)

2. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (8 punkti)

Uzdevumu komplekta sastādītāji pateicas Irinai Česnokovai, Dmitrijam Dorožko, Jevgeņijam Kapituļskim, Aleksejam Peguševam, Natālijai Perkovai, Ilonai Prikulei, Simonai Striževskai, Maksimam Surovovam un Margaritai Tokeraī par uzdevumu testēšanu.

Uzdevumu autori: Tamila Kraštan /Ukraina/ (1., 3. uzd), Anni Oja /Igaunija/ (2. uzd), Irina Česnokova (4. uzd) un Artūrs Korrea Soza un Džordžs Avads /Brazīlija/ (5. uzd).

⁷Ziemeļsāmu valoda pieder pie urāliešu valodu saimes somugru grupas. Tajā runā ap 25 tūkst. cilvēku Zviedrijas, Somijas un Norvēģijas ziemeļos.

Līdzskaņa dubultošana apzīmē to garumu; ŋ izrunā kā *ng* vārdā *sing*; á ir īpašs ziemeļsāmu valodas patskanis.